

Dział II

Zasady udzielania kredytu na zakup użytków rolnych (linia Z)

Rozdział I. Cel i przeznaczenie kredytu

1. Kredyt może zostać udzielony na następujące działalności wymienione w „Wykazie działalności (...)”, zawartym w części II:
 - 1) uprawy rolne inne niż wieloletnie - 01.1,
 - 2) uprawa roślin wieloletnich - 01.2,
 - 3) rozmnażanie roślin - 01.30.Z,
 - 4) chów i hodowla zwierząt - 01.4,
 - 5) uprawy rolne połączone z chowem i hodowlą zwierząt (działalność mieszana) - 01.50.Z,
 - 6) obróbka nasion dla celów rozmnażania roślin – 01.64.Z.
2. Kredyt może zostać udzielony na zakup użytków rolnych, których przeznaczenie określone w planie zagospodarowania przestrzennego gminy jest rolnicze, o ile inwestycja ma na celu poprawę struktury agrarnej – K.
3. Przy udzielaniu kredytów mają zastosowanie następujące postanowienia:
 - 1) Kredyt nie może zostać przeznaczony na:
 - a) zakup użytków rolnych w celu utworzenia nowego gospodarstwa rolnego o powierzchni mniejszej od średniej powierzchni gruntów rolnych w gospodarstwie rolnym w danym województwie ogłoszonej na podstawie przepisów o płatnościach w ramach systemów wsparcia bezpośredniego, obowiązującej na dzień złożenia wniosku o kredyt,
 - b) zakup tej części użytków rolnych, która spowoduje, że powierzchnia gospodarstwa rolnego lub gospodarstw rolnych będących w posiadaniu tego samego producenta rolnego przekroczy 300 ha użytków rolnych,
 - c) sfinansowanie tej części wartości zakupu użytków rolnych określonej w umowie, która przewyższa kwotę stanowiącą iloczyn średniej ceny rynkowej użytków rolnych w danym województwie ustalonej na podstawie danych GUS, obowiązującej w dniu złożenia wniosku o kredyt, i wielkości powierzchni zakupionych użytków rolnych,
 - d) zakup użytków rolnych, jeżeli w okresie ostatnich 10 lat poprzedzających dzień złożenia wniosku o udzielenie kredytu, zakup tych użytków był objęty pomocą ze środków publicznych,
 - e) zakup użytków rolnych Skarbu Państwa, jeżeli płatność jest rozłożona na raty,
 - f) zakup użytków rolnych, których przeznaczenie określone w planie przestrzennego zagospodarowania gminy jest inne niż rolnicze.
 - 2) Ustalając wymienioną w pkt. 1 lit. a) i b) powierzchnię użytków rolnych:
 - a) uwzględnia się użytki rolne, których podmiot wnioskujący o kredyt jest właścicielem, użytkownikiem wieczystym, samoistnym posiadaczem lub dzierżawcą,
 - b) będących przedmiotem współwłasności lub współdzierżawy - uwzględnia się całkowitą powierzchnię nieruchomości wchodzących w skład gospodarstwa rolnego lub gospodarstw będących w posiadaniu lub współposiadaniu danego podmiotu,
 - c) gospodarstwa rolnego tworzonego na obszarze dwóch lub więcej województw - uwzględnia się średnią powierzchnię użytków rolnych w województwie, w którym będzie położona większa jego część (przy założeniu, że nabywane użytki rolne stanowią jedno gospodarstwo w rozumieniu art. 55³ kc).

- 3) W przypadku, gdy kredyt ma być przeznaczony na zakup działki wyodrębnionej geodezyjnie, na której oprócz użytków rolnych znajdują się np. nieużytki, las itp., przeprowadzenie nowego podziału geodezyjnego celem wyodrębnienia działki zawierającej wyłącznie użytki rolne nie jest wymagane, o ile w oparciu o dostępne dokumenty (wypis z rejestru gruntów) będzie można oznaczyć części działek mogące być przedmiotem kredytowania oraz ich przydatność rolniczą. Zakup gruntów innych niż użytki rolne nie może być sfinansowany kredytem.
 - 4) W przypadku, gdy działka ewidencyjna w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego:
 - a) ma różne przeznaczenia (rolnicze i nierolnicze) i uprawniona osoba (np. geodeta) wydzieli, która część działki, o jakiej powierzchni i jakiej przydatności rolniczej gruntów, ma przeznaczenie wyłącznie rolnicze, kredyt może zostać przeznaczony na zakup wydzielonej części działki, przy czym przeprowadzenie nowego podziału geodezyjnego celem wyodrębnienia działki mającej przeznaczenie wyłącznie rolnicze nie jest wymagane,
 - b) ma przeznaczenie podstawowe określone jako rolnicze z możliwością dodatkowych funkcji (nierolniczych), kredyt może zostać przeznaczony na zakup użytków rolnych znajdujących się na tej działce, pod warunkiem wykorzystywania ich w okresie kredytowania na cele rolnicze, zgodnie z przeznaczeniem określonym w planie inwestycji.
 - 5) W przypadku braku miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego kredyt może zostać udzielony na zakup nieruchomości rolnych, pod warunkiem, że:
 - a) planowane do zakupu nieruchomości rolne w ewidencji gruntów i budynków prowadzonej przez właściwy organ określone zostały jako użytki rolne,
 - b) wnioskodawca przedstawił zaświadczenie właściwego organu, że obszar przewidziany do nabycia za kredyt nie jest objęty decyzją o warunkach zabudowy, wydaną przez wójta, burmistrza lub prezydenta miasta, która powoduje zmianę zagospodarowania terenu.
4. Zakup użytków rolnych może dotyczyć również zakupu użytków rolnych w celu wydzielenia gruntów w toku postępowania scaleniowego lub wymiennego.

Rozdział II. Kredytobiorcy

1. Kredyt może zostać udzielony następującym podmiotom podejmującym lub prowadzącym działalność określoną w rozdziale I ust. 1, z zastrzeżeniem ust. 2 i 3 :
 - 1) osobom fizycznym:
 - a) posiadającym pełną zdolność do czynności prawnych oraz
 - b) niebędącym emerytami i rencistami mającymi ustalone prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy,
 - 2) osobom prawnym,
 - 3) jednostkom organizacyjnym nie posiadającym osobowości prawnej.
2. Jeżeli o kredyt ubiegają się małżonkowie, pomiędzy którymi istnieje wspólność majątkowa, przynajmniej jedno z nich musi spełniać warunki określone w ust. 1 pkt. 1 lit. b).
3. Podmioty wymienione w ust. 1 mogą być mikroprzedsiębiorstwem, małym lub średnim przedsiębiorstwem (MŚP), a także dużym przedsiębiorstwem.

4. Kredyt może zostać przeznaczony na utworzenie lub urządzenie gospodarstwa rolnego stanowiącego przedmiot współwłasności lub współdzierżawy dwóch lub więcej osób, w tym również w sytuacji, gdy warunki określone w niniejszym dziale spełnia tylko jedna z tych osób, przy czym wówczas:
 - 1) o kredyt występuje osoba spełniająca warunki określone w niniejszym dziale,
 - 2) współmałżonek wnioskodawcy oraz pozostali współdzierżawcy lub współwłaściciele i ich współmałżonkowie powinni wyrazić pisemną zgodę na realizację inwestycji oraz na warunki jej kredytowania,
 - 3) współdzierżawcy lub współwłaściciele powinni poręczyć kredyt lub przystąpić do długu w charakterze solidarnych dłużników.

Rozdział III. Wysokość kredytu i wkład własny

1. Kwota kredytu, z zastrzeżeniem ust. 2, nie może przekroczyć
 - 1) 80% wartości nakładów inwestycyjnych i wynosić więcej niż 5 mln zł,
 - 2) łączna kwota kredytów udzielonych jednemu podmiotowi na realizację równocześnie kilku inwestycji wymienionych w pkt 1 nie może przekroczyć 5 mln zł.
2. W przypadku podmiotów obowiązanych do sporządzania, na podstawie odrębnych przepisów, skonsolidowanych sprawozdań finansowych wysokość kwoty kredytu jest ustalana łącznie dla jednostki dominującej i jednostek zależnych.
3. Kwoty kredytów, o których mowa w ust. 1 pkt 1), mogą być udzielane temu samemu producentowi rolnemu, bez względu na liczbę zaciągniętych przez niego kredytów, do wysokości 5 mln zł.
4. W przypadku, gdy podmiot korzysta z kredytów preferencyjnych suma kwot udzielonych kredytów z dopłatami lub z częściową spłatą kapitału oraz kredytu nowo udzielanego nie może przekroczyć:
 - 1) 5 mln zł dla podmiotu, który korzysta z kredytów na inwestycje realizowane w gospodarstwie lub gospodarstwach rolnych,
 - 2) 8 mln zł dla podmiotu, który korzysta z kredytów na inwestycje realizowane w działach specjalnych produkcji rolnej lub w rybactwie śródlądowym,
 - 3) 16 mln zł dla podmiotu, który korzysta z kredytów na inwestycje realizowane w przetwórstwie produktów rolnych, ryb, skorupiaków i mięczaków.
5. Ustalając kwotę kredytu, o której mowa w ust. 1 - 4:
 - 1) uwzględnia się nie spłacone kredyty w kwotach, w jakich zostały udzielone po dniu 31 grudnia 2014 r., z zastrzeżeniem pkt 2 lit. b),
 - 2) nie uwzględnia się kredytów preferencyjnych udzielonych:
 - a) do dnia 31 grudnia 2014 r.,
 - b) po dniu 31 grudnia 2014 r. z linii K01, K02, DK01 i DK02.
6. Kredytobiorca jest zobowiązany wnieść wkład własny.

Rozdział IV. Wysokość oprocentowania

1. Oprocentowanie kredytu jest zmienne i nie może wynosić więcej niż stopa referencyjna WIBOR 3M powiększona nie więcej niż o 2,5 punktu procentowego. Przy ustalaniu wysokości oprocentowania stosuje się stopę referencyjną WIBOR 3M, ogłaszaną na

ostatni dzień roboczy drugiego miesiąca kwartału, która podlega zmianom w okresie kredytowania zgodnie z wysokością stopy referencyjnej WIBOR 3M ogłaszana w ostatnim dniu roboczym drugiego miesiąca poprzedzającego każdy następny kwartał.

2. Oprocentowanie należne bankowi jest płacone przez:
 - 1) kredytobiorcę w wysokości 0,67 procentowania, o którym mowa w ust. 1, jednak nie mniej niż 3%, a w przypadku gdy oprocentowanie obliczone zgodnie ze sposobem określonym w ust. 1 wynosi poniżej 3% - w wysokości tego oprocentowania,
 - 2) Agencję – w pozostałej części.
3. Bank nie może stosować kapitalizacji odsetek lub pobierać ich z góry.

Rozdział V. Wysokość pomocy

1. Dopłaty do oprocentowania kredytu są stosowane jako pomoc *de minimis* w rolnictwie, zgodnie z przepisami rozporządzenia Komisji (UE) nr 1408/2013.
2. Maksymalna kwota dopłat określana jest w umowie kredytu wg oprocentowania obowiązującego w dniu jej zawarcia.
3. Łączna wysokość pomocy Agencji na realizację inwestycji w gospodarstwie rolnym jest określana przez bank w umowie kredytu w dniu jej zawarcia i nie może przekroczyć:
 - 1) 40% kwoty udzielonego kredytu,
 - 2) 60% kwoty udzielonego kredytu – jeżeli:
 - a) inwestycja jest realizowana przez młodego rolnika lub producenta rolnego, u którego obowiązek podatkowy w zakresie podatku rolnego z tytułu nabycia gospodarstwa rolnego powstał nie wcześniej niż 5 lat przed dniem złożenia wniosku o udzielenie kredytu,
 - b) inwestycja jest realizowana w gospodarstwie rolnym położonym na obszarach z ograniczeniami naturalnymi lub innymi szczególnymi ograniczeniami.
4. Za inwestycję realizowaną na obszarach z ograniczeniami naturalnymi lub innymi szczególnymi ograniczeniami uważa się inwestycję obejmującą wyłącznie zakup użytków rolnych położonych na tych obszarach, lub inwestycję realizowaną w gospodarstwie, w którym co najmniej 50% użytków rolnych położonych jest na tych obszarach.
5. Wysokość pomocy *de minimis* w rolnictwie na zakup użytków rolnych, udzielonej jednemu przedsiębiorstwu zgodnie z przepisami rozporządzenia Komisji (UE) nr 1408/2013, nie może przekroczyć równowartości 15 000 EUR w okresie trzech lat, tj. w bieżącym roku podatkowym i w ciągu poprzedzających go 2 lat podatkowych, z uwzględnieniem kwot pomocy *de minimis* w rolnictwie ze wszystkich tytułów, z zastrzeżeniem ust. 6.
6. Udzielona jednemu przedsiębiorstwu w okresie trzech lat, tj. w bieżącym roku podatkowym i w ciągu poprzedzających go 2 lat podatkowych, łączna wysokość:
 - 1) pomocy *de minimis* w rolnictwie i pomocy *de minimis* w rybołówstwie nie może przekroczyć równowartości 30 000 EUR,
 - 2) pomocy *de minimis*, pomocy *de minimis* w rolnictwie i pomocy *de minimis* w rybołówstwie nie może przekroczyć równowartości 200 000 EUR.

7. Lata podatkowe, o których mowa w ust. 5 i 6, ustala się przez odniesienie do lat podatkowych stosowanych przez dany podmiot gospodarczy w Polsce. Przyjętym przez wnioskodawcę rokiem podatkowym może być rok kalendarzowy lub inny okres, trwający 12 kolejnych pełnych miesięcy kalendarzowych.
8. Równowartość pomocy w EUR ustala się według kursu średniego walut obcych, ogłaszanego przez NBP, obowiązującego w dniu udzielenia pomocy.
9. Wysokość pomocy, o której mowa w ust. 3, ustala się na dzień zawarcia umowy kredytu dyskontując wartości bieżące kwot dopłat rozłożonych w czasie do ich wartości w dniu udzielenia kredytu, wg wzoru określonego w załączniku nr 2, i wpisuje w umowie kredytu.
10. Kwota pomocy określona w umowie kredytu nie może zostać zwiększona.
11. W przypadku zmniejszenia kwoty kredytu obniżona kwota kredytu skutkuje zmianą maksymalnej kwoty dopłat, o której mowa w ust. 2, oraz wysokości pomocy wyliczonej w oparciu o stopę dyskontową obowiązującą w dniu zawarcia umowy kredytu.
12. Postanowienia ust. 11 stosuje się odpowiednio w przypadkach wystąpienia nieprawidłowości, o których mowa w rozdziale VII ust. 10, a także w przypadku częściowego nieprawidłowego udzielenia kredytu przez bank.
13. Pomoc w formie dopłat do oprocentowania kredytów z linii Z można kumulować z inną pomocą państwa lub pomocą *de minimis* w odniesieniu do tych samych – pokrywających się częściowo lub w całości – kosztów kwalifikowalnych, jeżeli taka kumulacja nie powoduje przekroczenia najwyższej w danym przypadku wysokości pomocy.
14. Bank nie ponosi odpowiedzialności za przekroczenie wysokości pomocy publicznej uzyskanej przez kredytobiorcę z innych tytułów pomocy publicznej.

Rozdział VI. Okres kredytowania i karencji

1. Kredyt może zostać udzielony maksymalnie na 15 lat.
2. Okres karencji w spłacie kredytu, który liczy się od dnia zawarcia umowy kredytu do dnia spłaty pierwszej raty kapitału określonej w umowie kredytu, nie może przekroczyć 2 lat.
3. W okresie objętym umową kredytu bank może:
 - 1) stosować prolongatę spłaty rat kapitału i odsetek, o ile określony w umowie kredytu termin ich spłaty jeszcze nie minął,
 - 2) wydłużyć okres kredytowania poza przewidziany w umowie kredytu, o ile określony w umowie kredytu okres kredytowania jeszcze nie minął,
 - 3) w przypadkach, o których mowa w pkt 1) i 2):
 - a) okres od dnia udzielenia kredytu do całkowitej jego spłaty wraz z odsetkami nie może przekroczyć 15 lat,
 - b) nie wymaga się sporządzenia zmian do planu inwestycji,
 - c) maksymalna kwota dopłat nie ulega zmianie.
4. Termin spłaty kredytu (kapitału lub odsetek) może przypadać wyłącznie w dzień roboczy dla banku.

Rozdział VII. Warunki stosowania i zwrotu dopłat ze środków Agencji

1. Dopłaty są stosowane, gdy kredytobiorca:
 - 1) spełnia warunki określone w niniejszych zasadach,
 - 2) dokonuje w pełnej wysokości spłat rat kapitału i odsetek w terminach ustalonych w umowie kredytu z uwzględnieniem dodatkowo 7-dniowego okresu na spłatę należności.
2. Dopłaty podlegają zwrotowi w całości wraz z odsetkami w wysokości jak dla zaległości podatkowych naliczonymi od dnia przekazania przez Agencję dopłat do banku do dnia ich zwrotu na rachunek Agencji, a następne nie przysługują, jeżeli w ocenie banku nie został osiągnięty cel wymieniony w rozdziale I, który został wskazany w planie inwestycji i umowie kredytu.
3. Dopłaty podlegają zwrotowi wraz z odsetkami w wysokości jak dla zaległości podatkowych, naliczonymi od dnia przekazania przez Agencję dopłat do banku do dnia ich zwrotu na rachunek Agencji, a kolejne nie przysługują, w przypadku przeniesienia – bez zgody banku – posiadania użytków rolnych, jeżeli przeniesienie posiadania nastąpiło w okresie kredytowania lub po okresie kredytowania i przed upływem 5 lat od dnia ich nabycia.
4. Zgodę na przeniesienie posiadania, o której mowa w ust. 3, wyraża bank, po dokonaniu oceny dotyczącej w szczególności wpływu planowanego przeniesienia posiadania na dalsze prowadzenie działalności i spłatę kredytu. Wniosek o wyrażenie zgody na przeniesienie posiadania kredytobiorca składa w banku, przy czym może wykorzystać wzór wniosku określony w załączniku nr 16. Jeżeli bank wyrazi zgodę na przeniesienie posiadania, to od dnia tego przeniesienia nie przysługują dopłaty do części pozostałego do spłaty kredytu przypadającej proporcjonalnie na kwotę kredytu wykorzystanego na sfinansowanie użytków rolnych, których posiadanie zostało przeniesione.
5. Dopłaty nie przysługują, a już udzielone nie podlegają zwrotowi od dnia:
 - 1) trwałego zaprzestania przez kredytobiorcę prowadzenia działalności przed upływem okresu kredytowania lub trwałego zaprzestania spłaty kredytu i odsetek,
 - 2) zmiany przez kredytobiorcę kierunku produkcji w gospodarstwie rolnym w okresie kredytowania bez uprzedniej zgody banku udzielającego kredytu,
 - 3) stwierdzenia przez bank, że plan inwestycji nie został zrealizowany lub działalność nie została uruchomiona zgodnie z planem inwestycji z przyczyn w ocenie banku niezależnych kredytobiorcy.
6. Dopłaty, z zastrzeżeniem ust. 5 pkt 3), ust. 10 i 12, podlegają zwrotowi wraz z odsetkami w wysokości jak dla zaległości podatkowych naliczonymi od dnia przekazania przez Agencję dopłat do banku do dnia ich zwrotu na rachunek Agencji, a kolejne nie przysługują, gdy kredytobiorca:
 - 1) nie zrealizuje planu inwestycji lub nie uruchomi działalności zgodnie z planem inwestycji i umową kredytu,
 - 2) wykorzysta kredyt niezgodnie z przeznaczeniem wskazanym w planie inwestycji i umowie kredytu,
 - 3) nie udokumentuje, w terminie 3 miesięcy od dnia pobrania środków finansowych z rachunku kredytowego, poniesionych wydatków dowodami wpłaty wraz z:

- a) aktem notarialnym lub prawomocnym postanowieniem sądu o przysądzeniu własności albo prawomocnym postanowieniem organu egzekucyjnego o przyznaniu własności, potwierdzającym nabycie tych użytków rolnych,
 - b) wyciągiem z decyzji o zatwierdzeniu projektu scalania,
 - 4) nie udokumentuje wniesienia wkładu własnego, zgodnie z regulaminem kredytowania obowiązującym w banku udzielającym kredytu,
 - 5) dokona zmiany przeznaczenia zakupionych za kredyt użytków rolnych na cele inne niż rolnicze, z wyjątkiem inwestycji publicznych.
7. W przypadku czasowego w ocenie banku zaprzestania przez kredytobiorcę prowadzenia działalności lub spłaty kredytu i odsetek z przyczyn niezależnych od kredytobiorcy, przy jednoczesnym spełnieniu wymogów określonych w zasadach udzielania kredytów z linii Z, dopłaty nie są stosowane przez ten okres, z zastrzeżeniem ust. 8.
8. Postanowienia ust. 7 w zakresie czasowego zaprzestania prowadzenia działalności nie dotyczą przypadków wznawiania produkcji przez kredytobiorcę, który został poszkodowany w wyniku niekorzystnych zjawisk atmosferycznych, pod warunkiem przedłożenia w banku protokołu oszacowania szkód sporządzonego przez komisję powołaną przez wojewodę właściwego ze względu na miejsce wystąpienia szkód i potwierdzonego przez wojewodę.
9. Jeżeli kredytobiorca wznowi prowadzenie działalności lub spłatę kredytu i odsetek dopłaty stosowane są od dnia wznowienia prowadzenia działalności lub spłaty kredytu i odsetek.
10. W przypadku, gdy kredytobiorca w części:
- 1) nie zrealizuje planu inwestycji lub nie uruchomi działalności zgodnie z planem inwestycji i umową kredytu lub
 - 2) wykorzysta kredyt niezgodnie z przeznaczeniem wskazanym w planie inwestycji i umowie kredytu lub
 - 3) nie udokumentuje poniesionych wydatków w trybie określonym w ust. 6 pkt 3 lub wniesienia wkładu własnego zgodnie z regulaminem kredytowania obowiązującym w banku udzielającym kredytu,
- dopłaty podlegają zwrotowi wraz z odsetkami w wysokości jak dla zaległości podatkowych, naliczonymi od dnia przekazania przez Agencję dopłat do banku do dnia ich zwrotu na rachunek Agencji, w części odpowiadającej stwierdzonym nieprawidłowościom, pod warunkiem, że w ocenie banku cel wskazany w planie inwestycji i umowie kredytu został osiągnięty.
11. W przypadkach, o których mowa w ust. 10, tj. gdy stwierdzono, że dopłaty podlegają częściowemu zwrotowi, stosowanie dalszych dopłat:
- 1) wstrzymuje się do czasu dokonania zwrotu części dopłat i odsetek, o których mowa w ust. 10,
 - 2) może zostać przywrócone po dokonaniu zwrotu, o którym mowa w pkt 1):
 - a) od dnia, w którym dopłaty wstrzymano,
 - b) do kwoty kredytu wynikającej z różnicy pomiędzy pozostałym do spłaty zadłużeniem, a jego częścią odpowiadającą stwierdzonej nieprawidłowości.
12. W przypadku, gdy z przyczyn w ocenie banku niezależnych od kredytobiorcy wydatki nie zostaną udokumentowane w terminie 3 miesięcy od dnia pobrania środków finansowych z rachunku kredytowego, bank może wyrazić zgodę na wydłużenie tego terminu nie dłużej

niż o 3 miesiące sporządzając stosowny aneks do umowy kredytu.

13. Na wniosek kredytobiorcy bank może wyrazić zgodę na wydzierżawienie pod budowę elektrowni wiatrowych (farm wiatrowych) części użytków rolnych zakupionych przy udziale znajdującego się w okresie spłaty kredytu, przeznaczonych pod drogę dojazdową, plac manewrowy, naziemną część fundamentu każdego wiatraka oraz inne elementy infrastruktury związane z budową i eksploatacją elektrowni wiatrowej, pod warunkiem zobowiązania kredytobiorcy do powiadomienia banku o planowanym rozpoczęciu prac związanych z budową elektrowni wiatrowej, a także do przedłożenia dokumentów (np. umowy dzierżawy, pozwolenia na budowę) pozwalających ustalić planowaną datę i powierzchnię, o których mowa w ust. 14.
14. Od dnia zaprzestania prowadzenia produkcji rolnej na części zakupionych przy udziale kredytu użytków rolnych, wykorzystywanej pod potrzeby budowy i eksploatacji elektrowni wiatrowej, do końca okresu kredytowania, bank nie będzie występował o stosowanie dopłat, proporcjonalnie do kwoty kredytu przypadającej na powierzchnię tej części użytków rolnych.

Rozdział VIII. Zmiana kierunku produkcji

1. Kredytobiorca za zgodą banku może zmienić kierunek produkcji w gospodarstwie rolnym na inny w gospodarstwie rolnym, o ile nowy kierunek został wymieniony w rozdziale I.
2. Warunkiem zmiany kierunku, o której mowa w ust. 1, jest sporządzenie zmiany do planu inwestycji.
3. Zmiana kierunku, o której mowa w ust. 1, nie powoduje zaprzestania stosowania dopłat.

Rozdział IX. Zmiana przeznaczenia kredytu

1. Zmiana przeznaczenia kredytu lub wkładu własnego jest możliwa, o ile wynika z przesłanek ekonomicznych i spełnione są jednocześnie następujące warunki:
 - 1) nie minął określony w umowie kredytu termin realizacji inwestycji,
 - 2) zmiana nie spowoduje zwiększenia kwoty kredytu,
 - 3) zmiana została wprowadzona do planu inwestycji,
 - 4) bank oceni, że zmiana jest uzasadniona, zgodna z zasadami udzielania kredytów z linii Z oraz nie spowoduje przeszkód w realizacji planu inwestycji.
2. Zmiana przeznaczenia kredytu lub wkładu własnego wymaga sporządzenia aneksu do umowy kredytu.
3. W przypadku, gdy kredytobiorca zrealizował inwestycję, udokumentował wykorzystanie kredytu i wniesienie wkładu własnego, ale nie wykorzystał pełnej kwoty kredytu, dopuszcza się możliwość przeznaczenia niewykorzystanej części kredytu na inne nakłady związane z tą inwestycją, wymienione w rozdziale I, pod warunkiem przedłożenia w banku zmiany do planu inwestycji i oświadczenia sporządzonego wg wzoru określonego w załączniku nr 7 oraz sporządzenia aneksu do umowy kredytu. Ze zmiany do planu inwestycji powinno jednoznacznie wynikać, iż ww. nakłady są celowe pod względem gospodarczym i ekonomicznym, a także zgodne z postanowieniami niniejszego działu.

Rozdział X. Przejęcie długu

1. Bank może wyrazić zgodę na przejęcie długu, jeżeli przejmujący dług spełnia warunki określone w niniejszych zasadach, z zastrzeżeniem ust. 3, gwarantuje terminową spłatę rat kapitału i odsetek oraz będzie kontynuował działalność prowadzoną przez dotychczasowego kredytobiorcę, przy czym:
 - 1) przejęcie długu powinno łączyć się z przeniesieniem na przejmującego dług posiadania przedmiotu kredytowania za zgodą banku, o której mowa w rozdziale VII ust. 3,
 - 2) przy zmianie kierunku produkcji przez przejmującego dług stosuje się postanowienia rozdziału VIII ust. 2,
 - 3) na dzień zawarcia umowy przejęcia długu suma kwot udzielonych kredytów preferencyjnych zaciągniętych dotychczas przez przejmującego dług i umowy kredytu, z tytułu którego przejmowany jest dług, nie może przekroczyć kwoty wymienionej w rozdziale III ust. 3 i 4, z zastrzeżeniem pkt 4),
 - 4) jeżeli w wyniku przejęcia długu nastąpiło przekroczenie sumy, o której mowa w pkt 3), to od dnia przejęcia długu dopłaty nie będą stosowane w odniesieniu do części przejmowanego długu przypadającej na kwotę kredytu przewyższającą dopuszczalną sumę.
2. Jeżeli przed złożeniem w banku wniosku o przejęcie długu nastąpiło przeniesienie posiadania przedmiotu kredytowania, to bank nie może wyrazić zgody na przejęcie długu.
3. W przypadku śmierci kredytobiorcy, jeżeli następca prawny przejmujący dług nie spełnia kryteriów określonych w niniejszych zasadach dopłaty w dotychczasowej wysokości mogą być nadal stosowane, z zastrzeżeniem ust. 4.
4. Dopłaty za okres od dnia śmierci kredytobiorcy podlegają zwrotowi wraz z odsetkami w wysokości jak dla zaległości podatkowych, a dalsze dopłaty nie są stosowane, jeżeli następca prawny kredytobiorcy, w określonym przez bank terminie, z uwzględnieniem terminu wydania postanowienia przez sąd, nie przedłoży w banku prawomocnego postanowienia sądu o stwierdzeniu nabycia spadku lub wypisu zarejestrowanego aktu poświadczenia dziedziczenia. Odsetki w wysokości jak dla zaległości podatkowych od dopłat, o których mowa w zdaniu poprzednim, naliczone zostaną za okres od dnia wpływu tych dopłat do banku.

Rozdział XI. Pozostałe postanowienia

1. Inwestycja może być realizowana przy udziale tylko jednej linii kredytowej z dopłatami, z zastrzeżeniem ust. 2. Wzrost kosztów inwestycji nie może być finansowany dodatkowym kredytem preferencyjnym lub poprzez podwyższenie kwoty udzielonego kredytu na podstawie aneksu do umowy kredytu.
2. W przypadku, gdy inwestycja obejmuje zarówno zakup użytków rolnych jak i inne nakłady, możliwa jest jej realizacja przy udziale linii Z oraz linii RR, z zastrzeżeniem, że zakup użytków rolnych może być finansowany wyłącznie z linii Z. Wnioskodawca składa wówczas jeden plan inwestycji uwzględniający podział planowanych do poniesienia nakładów pomiędzy dwie linie kredytowe z wyodrębnieniem finansowym i rzeczowym wymaganego wkładu własnego do każdej z nich.

3. Inwestycje mogą być realizowane wyłącznie w gospodarstwach rolnych własnych lub dzierzawionych w okresach wieloletnich.
4. Kredyty nie mogą zostać udzielone w szczególności na finansowanie:
 - 1) zakupu użytków rolnych, jeżeli w okresie ostatnich 10 lat poprzedzających dzień złożenia wniosku o udzielenie kredytu, ich zakup był objęty pomocą ze środków publicznych,
 - 2) zakupu użytków rolnych, jeżeli umowa jest zawarta między:
 - a) małżonkami,
 - b) rolnikiem a następcą prawnym, jeżeli następca jest zstępnym, przysposobionym albo pasierbem rolnika i wskutek tej umowy dochodzi do nabycia przez rolnika – zbywcę gospodarstwa rolnego praw do emerytury lub renty na podstawie przepisów o ubezpieczeniu społecznym rolników,
 - c) osobami fizycznymi a spółkami prawa handlowego, w których wspólnikami lub akcjonariuszami są te osoby,
 - d) spółkami prawa handlowego, w których wspólnikami, akcjonariuszami lub członkami organów są te same osoby,
 - 3) nakładów innych niż wymienione w rozdziale I,
 - 4) wartości podatku VAT z wyjątkiem przypadków, gdy nie podlega odzyskaniu na podstawie przepisów o podatku VAT,
 - 5) spłaty zobowiązań, których termin płatności minął przed dniem zawarcia umowy kredytu, oraz refundacji poniesionych wydatków.
5. Bank zobowiązany jest do zamieszczania na dokumentach potwierdzających wykorzystanie kredytu:
 - 1) daty wpływu dokumentu do banku,
 - 2) adnotacji: „Dokument został rozliczony w ramach kredytu inwestycyjnego z dopłatami ARiMR do oprocentowania udzielonego umową nr z dnia” wraz z pieczęcią banku oraz podpisem osoby upoważnionej do sporządzenia adnotacji.
6. Określony w umowie kredytu termin zakończenia realizacji inwestycji może zostać przesunięty za zgodą banku na wniosek kredytobiorcy, jeżeli w ocenie banku opóźnienie wynika z przyczyn niezależnych od kredytobiorcy. Bank sporządza wówczas stosowny aneks do umowy kredytu. Zmiany nie wymaga natomiast plan inwestycji.
7. W przypadku, gdy lista nakładów do sfinansowania kredytem i wkładem własnym nie ulega zmianie, a następuje jedynie:
 - 1) zmiana struktury finansowania polegająca na zwiększeniu lub zmniejszeniu wkładu własnego lub zmniejszeniu kwoty kredytu, przy zachowaniu minimalnej dla danej działalności wysokości wkładu własnego kredytobiorcy,
 - 2) zmiana formy wniesienia wkładu własnego kredytobiorcy (np. z gotówki na maszyny, które zgodnie z planem inwestycji miały zostać zakupione za wkład własny),
 - 3) zmiana źródła finansowania poszczególnych nakładów (z kredytu na wkład własny lub odwrotnie, przy zachowaniu zgodności z zapisami niniejszych zasad),plan inwestycji nie wymaga zmiany. W umowie kredytu należy uwzględnić ww. zmiany.

Rozdział XII. Procedura ubiegania się o kredyt

1. Przygotowanie planu inwestycji, który poza informacjami wymaganymi przez bank do oceny zdolności kredytowej, powinien w szczególności zawierać:

- 1) cel inwestycji zgodny z określonym w rozdziale I ust. 2,
 - 2) lokalizację projektu lub działalności,
 - 3) opis projektu lub działalności, w tym daty ich rozpoczęcia i zakończenia,
 - 4) strukturę finansowania inwestycji (przeznaczenie i kwotę kredytu oraz wkładu własnego, a także planowane koszty tej inwestycji objęte inną pomocą publiczną),
 - 5) kierunek produkcji w okresie kredytowania,
 - 6) informację o rynkach zbytu, w szczególności, jeżeli inwestycja skutkuje wzrostem produkcji,
 - 7) okres kredytowania i karencji w spłacie kredytu.
2. Przy sporządzaniu planu inwestycji wnioskodawcy mogą posłużyć się Wzorcowym Planem Inwestycji, określonym w załączniku nr 4. W przypadku, gdy specyfika podmiotu ubiegającego się o kredyt wymagałaby dostosowania Wzorcowego Planu Inwestycji do konkretnego przypadku, Wzorcowy Plan Inwestycji może ulegać modyfikacjom.
3. Złożenie przez wnioskodawcę w banku wniosku o kredyt z następującymi załącznikami:
- 1) planem inwestycji,
 - 2) oświadczeniami sporządzonymi wg wzorów określonych w załącznikach nr 5, 7 i 8, (oświadczenie wg wzoru określonego w załączniku nr 7 może zostać złożone już po przyjęciu przez bank wniosku o kredyt, ale przed zawarciem umowy kredytu),
 - 3) *Formularzem informacji przedstawianych przy ubieganiu się o pomoc de minimis w rolnictwie lub rybołówstwie* sporządzony wg wzoru określonego w załączniku nr 19,
 - 4) kompletem dokumentów wymaganych przez bank.
4. Wzór wniosku o kredyt, o którym mowa w ust. 3, określa bank.
5. Wnioskodawca zobowiązany jest przedstawić w banku, z zastrzeżeniem ust. 6, oświadczenie sprzedawcy wg wzoru określonego w załączniku nr 7, że w okresie 10 lat poprzedzających dzień złożenia wniosku o udzielenie kredytu zakup sprzedawanych użytków rolnych nie był objęty pomocą ze środków publicznych.
6. W przypadku nabycia użytków rolnych w drodze postępowania egzekucyjnego, a także w przypadku śmierci poprzedniego ich właściciela, dopuszcza się inną niż oświadczenie wg wzoru określonego w załączniku nr 7 formę potwierdzenia, że ich zakup nie był wcześniej objęty pomocą ze środków publicznych, tj. np.: wypis z księgi wieczystej, wypis z ewidencji gruntów i budynków, o ile na podstawie tych dokumentów urzędowych bank w sposób nie budzący wątpliwości stwierdzi, że w okresie 10 lat poprzedzających dzień złożenia wniosku o udzielenie kredytu zakup nabywanych użytków rolnych nie był objęty pomocą ze środków publicznych.
7. Bank na podstawie:
- 1) oświadczenia wnioskodawcy, sporządzonego wg wzoru określonego w załączniku nr 8, ustala czy łączna wysokość udzielonej jednemu przedsiębiorstwu w okresie trzech lat:
 - a) pomocy *de minimis* w rolnictwie nie przekroczy równowartości 15 000 EUR,
 - b) pomocy *de minimis* w rolnictwie i pomocy *de minimis* w rybołówstwie nie przekroczy równowartości 30 000 EUR,
 - c) pomocy *de minimis* w rolnictwie, pomocy *de minimis* w rybołówstwie i pomocy *de minimis*, nie przekroczy równowartości 200 000 EUR,
 - 2) informacji, o których mowa w ust. 3 pkt. 3), ocenia spełnienie pozostałych warunków udzielania pomocy *de minimis* w rolnictwie.

8. Bank w dniu zawarcia umowy kredytu i nie później niż do godziny 15.00 przesyła do Agencji drogą elektroniczną informacje o pomocy *de minimis* udzielonej kredytobiorcy / współkredytobiorcom (plik excel wg wzoru określonego w załączniku nr 23, który w przypadku współkredytobiorców należy sporządzić wypełniając osobne arkusze dla każdego z nich).
9. Agencja wydaje kredytobiorcy zaświadczenie o pomocy *de minimis* w rolnictwie lub rybołówstwie sporządzone zgodnie ze wzorem określonym w załączniku nr 10, które do kredytobiorcy przesyłane jest pocztą.
- 9a. Agencja przeprowadza kontrolę administracyjną wybranych losowo kredytów na podstawie przekazanych przez bank na żądanie Agencji potwierdzonych za zgodność z oryginałem załączników nr 8 i 19, które zostały złożone wraz z wnioskiem o kredyt.
10. W przypadku, gdy wartość faktycznie udzielonej pomocy *de minimis* w rolnictwie jest inna niż wartość pomocy wskazana w wydanym zaświadczeniu, o którym mowa w ust. 9, Agencja w terminie 14 dni od dnia stwierdzenia tego faktu, wydaje nowe zaświadczenie, w którym wskazuje właściwą wartość pomocy oraz stwierdza utratę ważności poprzedniego zaświadczenia.
11. Postanowienia zawarte w ust. 3 pkt 3 i ust. 7 – 10 stosuje się odpowiednio w przypadku zawierania umowy przejęcia długu z tytułu kredytu uwzględniając przy tym, że:
 - 1) dniem udzielenia pomocy przejmującemu dług jest data zawarcia umowy przejęcia długu,
 - 2) przejmujący dług przejmuje wraz z nim pomoc w wysokości udzielonej dotychczasowemu kredytobiorcy, której wartość ustalono wg kursu euro z dnia udzielenia kredytu,
 - 3) od dnia zawarcia umowy przejęcia długu kwota pomocy *de minimis* w rolnictwie wynikająca z umowy kredytu nie jest uwzględniana przy ubieganiu się przez dotychczasowego kredytobiorcę o kolejną pomoc *de minimis*.